

เทศน์พระ วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

โลกมันร้อน โลกนี้ร้อนนัก คูสืออากาศโลกนี้ร้อน ยิ่งโลกของกิเลสร้อนกว่านี้ ร้อนกว่านี้เห็นไหม คูสืออยู่ในห้องแอร์ อยู่ในที่ร่มเย็นขนาดไหน แต่ถ้าโลกมันร้อนนะ ความเร้าร้อนมันเผาหัวใจ เผาหัวใจจนแสดงอาการออกมา ในการอิจฉาตร้อน ความเห็นต่างๆ เห็นไหม สิ่งนี้มันเผาใคร ถ้ามันไม่เผาตัวเจ้าของที่คิดนั้นก่อน

นี่โลกมันร้อน ถ้าความร้อนของเราเห็นไหม ความร้อนของอากาศนี้มันเป็นหน้าร้อน ฤดูกาลต่างๆ มันแปรเปลี่ยนไป สิ่งนี้มันเกิดเป็นอนิจจัง ความเป็นไปของเรานี้เป็นอนิจจัง ความเกิดเห็นไหม

นี่สังคมาของเรานี้ นี่สังฆะ วันนี้วันอุโบสถศีลนะ ถ้าวันอุโบสถศีล เราพยายามทำเริ่มต้นจุดของเรานี้ให้เป็นความสะอาดบริสุทธิ์ก่อน ถ้าเรามีความสะอาดบริสุทธิ์จากใจของเรา การก้าวเดินของเราไปจะสะอาดบริสุทธิ์

นี่โดยธรรม เราเป็นภิกษุ เราเป็นพระ เราเป็นนักรบ เราจะก้าวเดินโดยธรรมนะ ถ้าโดยธรรมเห็นไหม ธรรม.. ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลของเราต้องให้สะอาดบริสุทธิ์ก่อน ถ้าศีลของเราสะอาดบริสุทธิ์ เราจะทำอะไรก็ด้วยความมองจากลำหยาญ ถ้าเราไม่มีความผิดพลาดเลยในหัวใจของเรา ในการกระทำของเรา เราจะไปกลัวอะไร ถ้ามันจะผิดพลาดก็ผิดพลาดเพราะเราไม่รู้ ใครจะรอบรู้ก็โลก

การเข้าสังคมา การกระทำต่างๆ ถ้ามันผิดพลาดไปโดยความไม่รู้ ไม่มีเจตนา นี่มันน่าให้อภัยนะ คนเขาไม่รู้ เขาตั้งใจของเขา เขาทำดีของเขา แต่เขาพลาดเพราะความไม่รู้ของเขา แต่ถ้ามันเป็นความอิจฉาตร้อน มันเป็นความผิดพลาดของใจเห็นไหม นี่ลำเอียงเพราะรัก ลำเอียงเพราะกลัวอำนาจของเขา มีความลำเอียงไง ลำเอียงมันก็เหยียบใจเรา เหยียบหัวใจของเราเห็นไหม นี่โลกเป็นอย่างนั้นนะ คุณะแล้วมันสลดสังเวช

เราจะเป็นนักรบ เราจะเป็นสังคมาของสงฆ์นะ จะว่าสังคมาใหม่ก็ได้ สังคมาใหม่เราจะสะอาดบริสุทธิ์ของเราก่อน สะอาดบริสุทธิ์โดยศีลธรรมไง ถ้าศีลธรรมสะอาดบริสุทธิ์ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลนะ สีละ.. สีละคือการสละออก คิดเห็นใหม่ ความปกติ ถ้าเรามีความสละออก สละออกจากใจใจ ใจมันสละสิ่งนี้ออก เพราะเรามีเป้าหมาย เราไม่ใช่บวชแบบอยู่ไปวันๆ หนึ่ง

นี่ถ้าอยู่ไปวันๆ หนึ่งนะ สิ่งนี้ดูสิ คนที่ทุพพลภาพ คนที่กำลังคนเสื่อมเห็นใหม่ เขาทำอะไรของเขาไม่ได้ นี่เขาอยู่ของเขาไปวันๆ หนึ่ง เราบวชเป็นพระแล้ว เราจะเป็นนักรบ ถึงร่างกายเราจะผิดปกติ คนเรานี้มันอยู่โดยกรรม มันจะปกป้องสิ่งใด สิ่งนี้เป็นเรื่องข้างนอกนะ เรื่องของเราเห็นใหม่ จะยืน เดิน นั่ง นอน นี่มันเป็นเรื่องของการกระทำ มันวิปัสสนาที่หัวใจมันทำได้ทั้งนั้นละ จะนอนก็ทำได้

คนเรานะแม้แต่เดินไม่ได้เลย นี่เป็นอัมพาต ถ้ารู้จักการประพฤติกฎปฏิบัติก็ทำได้ เพราะยืน เดิน นั่ง นอน เปิดโอกาสให้ทุกคน ถ้าอย่างนั้นนะคนพิการก็ทำอะไรไม่ได้สิ คนพิการพิการแต่ร่างกาย หัวใจมันพิการใหม่ละ ถ้าหัวใจพิการมันต้องคิดไม่ได้ อย่างเรื่องของกิเลสบางอย่างสิ บางอย่างคิดไม่ได้เพราะมันพิการ มันออกไม่ได้ เหมือนกับท่อน้ำมันตัน น้ำมันตันมันไหลไปไม่ได้หรอก

ความคิดก็ต้องไม่มีอย่างนี้สิ ทำไมมันมีความทุกข์ละ เห็นใหม่ นี่ใจมันพิการเป็นที่ไหนละ ถ้ายังนอนอยู่นะ ยังมีความรู้สึกอยู่ เป็นสภาวะแบบนี้ แม้แต่สมองเสื่อมเห็นใหม่ อัลไซเมอร์ทำอะไรไม่ได้นี่ มันก็ต้องการประสามันนั้นละ มันก็เรียกร่องของมัน นี่จิตใจมันก็เรียกร่องของมัน กิเลสตัณหาที่เรียกร่องของมัน

นี่เราจะเป็นภิกษุ เราเป็นนักรบ รบกับตรงนี้ไง รบกับความรู้สึกของเรา ถ้าเป็นความรู้สึกของเรานี้เห็นใหม่ ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีศีลของเราเห็นใหม่ ความสงบของใจขึ้นมา ถ้ามีความสงบของใจขึ้นมา เราจะเป็นปกติของเรา เราจะเป็นใจของเรา เราจะเป็นผู้ควบคุมใจของเรา เราจะไม่เร่าร้อนไปกับโลก อนุศาสน์ ๘ นี่เห็นใหม่ อยู่โคนไม้เป็นวัตร บิณฑบาตเป็นวัตร อยู่โคนไม้เป็นวัตร ต่างๆ เป็นวัตรนี้ มันอยู่ของเราได้ เราอยู่ของเราได้ เราใช้สอยโดยประหยัดมัธยัสถ์

ความประหัยมัจฉัตถ์นี้หลวงปู่มั่นสุดยอดมากเลย นี่จะประหัยมัจฉัตถ์มาก ความประหัยมัจฉัตถ์มันคือข้อวัตรปฏิบัติไง ถ้ามีข้อวัตรปฏิบัติมันแสดงออกมาเนี่ย จิตใจ ไม่คิดไม่คะนอง ใจปกติ ความอยู่อาศัย การอยู่อาศัยเห็นใหม่ ภารา หเว ปัญจักขันธ์ นี่ สิ่งทีกิเลสมันออกไปจากใจ ใจไม่มีกิเลสแล้วนี่อยู่เพื่อโลกเห็นใหม่ อยู่เพื่อเป็นเกียรติ ของศาสนา ให้ศาสนานี้มีเกียรติ มีเกียรติคือว่ามีผู้รู้จริง ถ้ารู้จริงก็เป็นผู้ชี้หลักความจริงใน หัวใจของเรา

หลักในความจริงในหัวใจของเรา เราคิดของเรา มันมีความหมักหมมของใจ มันมี เหลื่อมมีเหลือบมีมุมในหัวใจนะ แต่เราไม่รู้ เพราะถ้าเราคิด เราต้องการ เราเป็นการ กระทำว่าสิ่งนั้นเป็นความถูกต้อง สิ่งนั้นเป็นความดีเห็นใหม่ แล้วความดีของเราอยู่ใน หัวใจ เราถึงกลัวใจ เราถึงกลัวครูกลัวอาจารย์ที่รู้จริง กลัวครูกลัวอาจารย์จะชี้ในความ บกพร่องของเรา เราไปกลัวครูบาอาจารย์ชี้ความบกพร่อง แต่เราไม่กลัวกิเลสมันพา บกพร่อง

เวลามันบกพร่องใครเป็นคนบกพร่อง ก็เราเป็นคนบกพร่องก่อน เราบกพร่อง เรา ทำความผิดพลาด แล้วครูบาอาจารย์บอกความผิดพลาดของเรา มันผิดไปตรงไหนละ มัน ไม่ผิด ครูบาอาจารย์ของเราเป็นผู้ชี้ นำ เป็นผู้ชี้บอกว่าความผิดของเรานี้ เราแสวงหาสิ่งนี้ ไม่ใช่หรือ เวลาคนเขาไปหาหมอกัน เขาต้องหาหมอที่ชำนาญการ หาหมอที่ไม่เลี้ยงไข้ หมอที่ไม่เลี้ยงไข้เขาจะรักษาคนให้คนป่วยนั้นหายจากไข้ได้

นี่ก็เหมือนกัน เราป่วยใจ ใจเราป่วย แล้วเราจะไปหาหมอ แล้วหมोजี้เข้ามาในใจ ของเรา จี้เข้ามาที่โรคของเรา นี่ก็คือหมอทีถูกต้องไง มันผิดกันตรงไหนละ มันเป็นความ ถูกต้อง เราถึงต้องควบคุมใจของเรา ต้องมาดูแลใจของเรา มันผิดที่ใจเรา มันผิดที่กิเลส ของเรามันแสดงตัวออกมา แล้วครูบาอาจารย์คอยบอกคอยชี้คายน้อย่างนี้ เพราะท่าน เป็นครูบาอาจารย์ท่านถึงชี้เรา ถ้าท่านไม่ใช่ครูบาอาจารย์ท่านจะมาชี้เราทำไมเห็นใหม่ ไม่ได้ขอนิสัย ไม่ได้เป็นหมู่คณะกัน

คูสิพระในสมัยพุทธกาล พระชาววัชชีเป็นผู้ที่มารับเงินรับทองด้วยตัวเองต่างๆ แล้วพระมาฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก พระสารีบุตร เพราะพระสารีบุตรนี้เป็นอุปัชฌาย์ เป็นผู้บวชให้ พระสารีบุตรไปไม่ไหว

หรือ เพราะพระที่นั่นคร่ำยาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้อาภิกษุสงฆ์ไป แล้วให้ลงพรหมทัณฑ์ ให้พระชาววัชชีนั้นกระจายออกไป ไม่ให้อยู่ในพื้นที่นั้น เพราะเป็นคนพื้นที่นั้น เป็นคนที่นี่ แล้วอยู่กับผู้คืนเคยแล้วหาลากสักการะ

การกล่าวเตือน การกระทำอย่างนั้น มันเป็นเรื่องความโหดร้ายจากภายนอก ขณะนั้นยังแก้ไขกัน แล้วถ้าความโหดร้ายจากในหัวใจของเราะ นี่สังคมคือหมู่มั่ว นี่สังคมเห็นใหม่ สัตว์การเมือง สัตว์มนุษย์เป็นสัตว์การเมือง เราเป็นสังฆะก็เหมือนกัน สังฆะสงฆ์ขึ้นมาเห็นใหม่ เราเป็นสงฆ์ขึ้นมาทุกๆ อย่าง นี่เป็นศากยบุตรพุทธชินโรส สิ่งต่างๆ นี่มันจะจูนเจือกัน จะดูแลกัน จะรักษากัน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเตือนพระสงฆ์ว่า “ภิกษุ ถ้าเธอไม่ดูแลกัน ใครจะดูแลเธอ” เจ็บไข้ได้ป่วยนี้เราไม่มีพ่อแม่ เราสละจากเหย้าเรือนออกมา เราอยู่ในอาวาส อยู่ในอารามที่เป็นที่อยู่ของผู้ทรงศีล ผู้มีศีล ผู้ทรงศีล ผู้ที่แสวงหาคุณงามความดี แล้วเป็นหมู่คณะขึ้นมาเจ็บไข้ได้ป่วย มีปัญหาอยู่ในหมู่สงฆ์ แล้วเราไม่ดูแลกันนี่มันเป็นผู้ทรงศีลตรงไหน มันเป็นผู้ปฏิบัติตรงไหน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงเป็นตัวอย่าง เวลาภิกษุป่วยไข้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้อุปฐากเลย ผู้ใดจะอุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้อุปฐากภิกษุไข้เกิด แต่ก็มีข้อยกเว้น ภิกษุถ้าเป็นผู้ที่ดูแลรักษายาก เป็นผู้ที่เอาแต่ใจ อย่าไปดูแลมัน ทิ้งมันไปเลย เพราะมันอ่อนแอ มันไม่เข้มแข็ง มันไม่ดูแลตัวมันเองก่อน ทุกคนต้องดูแลตัวเองก่อน เราต้องไม่เป็นภาระของคนอื่นก่อน

แต่ถ้ามันมีความจำเป็นขึ้นมาต้องให้ภิกษุดูแลกัน ภิกษุดูแลกันด้วยความสมควร ความสมควรกับธรรม สิ่งนั้นถึงดูแลกัน แต่ถ้าดูแลกันนี้จะอ้างเอาธรรมะขึ้นมา อ้างวินัยขึ้นมา เพื่อจะให้หลบหลีกไปกับธรรมวินัยนั้น มันเป็นประโยชน์อะไร

นี่กิเลสมันออกอย่างนั้นไง เวลากิเลสมันออกอย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรม แสดงเป็นธรรม ถ้าเราทำเป็นธรรม ธรรมคือความมีเหตุมีผล เหตุผลความสมควรนั้นเป็นธรรม ถ้าเราทำคือความเป็นธรรม สิ่งนั้นเราทำตามธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เราเคารพเห็นใหม่ กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ครูบาอาจารย์ท่านบอก เรากำลังกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อย่าลวงเกิน

ถ้าล่วงเกินเข้าไปนี่ เหมือนเท่ากับล่วงเกินองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะธรรม และวินัยจะเป็นศาสดาของเรา

นี่ศีลมันสะอาดบริสุทธิ์ตรงนั้น ศีล ศีลวัตร นั้นศีลในข้อวัตรไง นี่ข้อวัตรปฏิบัติ นี่เป็นการแสดงของใจ ถ้าการแสดงของใจคือการฝึกฝน ถ้าเราไม่ฝึกฝนนะ คนที่ไม่ทำอะไรเลย คนที่อยู่เฉยๆ คนที่ไม่มีคุณค่าเลย เราเป็นภิกษุอย่าให้วันคืนล่วงไปล่วงไปนะ

เช่นในปัจจุบันนี้มันสลัดใจ เพราะเรากำลังมีการก่อสร้าง กำลังมีการทำกันอยู่ที่นี่ ทำก็ทำ ถ้าเราทำก็ดูแลเฉยๆ ดูแลไปเห็นใหม่ แล้วเราก็เดินจงกรมนั่งสมาธิกันมา แล้วเราก็คิดขึ้นมา ถ้าเรื่องมันเกิดขึ้นมาจากงานวัตถุเข้ามาเป็นงานภายใน เราก็ใช้สติปัญญา ไคร่ครวญมัน ไคร่ครวญมันเห็นใหม่ นกมันมีรังมีรัง คุณกสิ นกมันไปคาบหญ้ามา คาบอะไรมา มันประสานรังของมันนะ มันดูแลแล้วมันเป็นธรรมชาติดีนะ เวลามันจะวางไข่ มันไปหาหญ้า หาใบไม้มาเอามาทำรัง แล้วมันก็วางไข่ มันก็กกไข่เห็นใหม่ นี่เผ่าพันธุ์ของมัน มันเจริญมา

นี่กฎ ที่พักที่อาศัยนี่เป็นที่เรือนว่าง ภิกษุเห็นใหม่ นี้อนุศาสตร์ ๘ อยู่โคนไม้ อยู่เรือนว่าง เราทำเพื่อให้อาศัย นกมันมีรังรัง เราก็สร้างรังรังของเรา เวลาในสังฆาภิเสศ ภิกษุจะสร้างกุฎีต้องให้สงฆ์บอกที่ก่อน เพราะเป็นของส่วนรวม เป็นของของสงฆ์ สงฆ์ต้องชี้ที่ก่อน ถ้าไม่ชี้ที่สงฆ์เห็นใหม่ ได้มา ๔ สอก ๖ สอกที่ว่า นีกว้างโดยรอบภายในภายนอก นี่ถ้าเขาได้มา นี่เป็นของสงฆ์เป็นของบุคคลได้ขนาดนั้น ได้ขนาดนั้น

นี่เป็นของสงฆ์ เราทำในของสงฆ์ เราทำในของส่วนกลาง เห็นใหม่ เพราะเราเป็นพระชุกงค์ เราเป็นพระกรรมฐาน และเราเคลื่อนไหวไป กรรมฐานเห็นใหม่ ที่อยู่อาศัยแล้วแต่เขาจะหาให้ ชุกงค์ข้อไหน เราไม่คิดในที่อยู่ แล้วแต่คนจะหาที่อยู่ที่ไหน เราก็อยู่ที่นั่น สิ่งนี้มันเป็นเรื่องความเรียบร้อย เพื่อความเป็นไปของหมู่สงฆ์เรา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน

“มารเอ๋ย เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงต่างๆ ของลัทธิต่างๆ ได้ อีก ๓ เดือนข้างหน้าเราจะปรินิพพาน”

นี่วางธรรมและวินัยไว้ ธรรมและวินัยนี้เป็นธรรม เป็นธรรมนะ แล้วผู้ที่ทรงธรรมละ ผู้ที่จะสืบทอดธรรมนี้มาละ เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณีเข้มแข็ง เข้มแข็งเห็นใหม่ ความเข้มแข็งของเราเข้มแข็งตรงไหน ก็เข้มแข็งกันอยู่ตรงนี้ไง ตรงที่เอาใจใส่ดูแล ถ้าเป็นวัตรปฏิบัตินี้มันก็เป็นเรื่องของส่วนกลาง ส่วนสงฆ์ ถ้าเป็นเรื่องของเราเห็นใหม่ นี่เรื่องของเรา

ความผิดของเขา ถ้ามีครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้หน้า ความผิดของเขาให้ครูบาอาจารย์เป็นคนตัดสิน แต่ถ้าเขาขอคำปรึกษา เขามีความช่วยเหลือ หรือเป็นผู้ที่คุ้นเคยกัน พุดคุยกันได้เราก็พุดคุยกัน พุดกันเพื่ออะไร เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนกันนะ สิ่งที่อยู่ในอวาสวัดหนึ่ง ในวัดๆ หนึ่ง ถ้ามันมีสิ่งใดมาคิดขวางมาขวางอยู่เนี่ย เหมือนน้ำเนี่ย ถ้ามีอะไรมาดันท่อ น้ำก็ไปไม่ได้เห็นใหม่

นี่ก็เหมือนกัน การขับเคลื่อนของเราไป เวลาซื้อวัตรปฏิบัติต้องพร้อมกัน เราทำอะไรเหมือนกัน พร้อมกันเหมือนกัน เพื่ออะไร เพื่อกลั่นกรองตรงนี้ไง จริตนิสัยคนไม่เหมือนกันจริงอยู่ จริตนิสัยคนไม่เหมือนกันหรอก แต่ในเมื่อเป็นส่วนกลาง ส่วนกลางเป็นอย่างนี้ พ้นจากส่วนกลางมาแล้วเราก็หลบหลีกไปตามแต่จริตนิสัยของเรา เราจะนั่งสมาธิที่ไหน เราจะตริกอย่างไร เราจะดูหนังสือ เราจะดูธรรมะ เราจะปรึกษาธรรม อย่าปล่อยให้ฝัดวันประกันพรุ่ง

การฝัดวันประกันพรุ่งนั้นเสียไปวันๆ หนึ่งนะ เวลานี้มันสำคัญมาก เราแก่ชราไปทุกวันๆ นะ นี่ถ้าไม่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย พรรษาจะมากไปเรื่อยๆ เราจะเป็นครูบาอาจารย์ไปข้างหน้าแน่นอน ๒๐ พรรษา ๓๐ พรรษานี้คนจะมากราบไหวแน่นอนเลย นี่ดูพระสีพระต่อไปนี่ พระนี่ จำนวนเห็นใหม่ เวลาเขาสร้างวัดกันเขาบอก โอ๊ย วัดเยอะเยอะเต็มไปหมดแล้ว พระเยอะเยอะไปหมดแล้ว นี่แล้วสมัยก่อนนี่คนมัน ๑๖ ล้าน วัดก็มีเท่านี้แล้วสมัยนี้คนมัน ๖๐ ล้าน

คูสิ คูในกรุงเทพฯ นี่ เวลาเขาทำพิธีกรรมกันนี่ จนไม่มีพระจะให้เขาใช้นะ พระนี่ต้องวิ่งรอกกันเลย แต่เวลาไปบวชพระกันมากกว่าพระมาก เดี่ยวนี้พระมาก นี่แล้วเวลาพรรษามากขึ้นมาเนี่ย มันจำนวนมันน้อย มันจำนวนมันไม่มี แม้แต่เขาใช้งานกันในพิธีกรรมนะ นี่แต่เราไม่ให้เขาใช้งานอย่างนั้น เราจะต้องทำตัวเราให้เป็นพระขึ้นมาก่อน

เราจะทำตัวเราให้เป็นพระขึ้นมา ถ้าเป็นพระเป็นพระขึ้นมาจากภายใน พอตัวเราเป็นพระ ขึ้นมานี้เห็นไหม ธรรมและวินัย

ถ้ามันยังไม่สงสัย ผู้ที่ไม่เคยสงสัยในธรรมและวินัย แล้วเวลามันมีเหตุการณ์ ขึ้นมาในการนำหมู่สงฆ์นำหมู่คณะออกไปนี้ มันจะไปผิดพลาดตรงไหนล่ะ ถ้ามันไม่ ผิดพลาดตรงไหน เวลามันมีกิจกรรมขึ้นมา เราปฏิบัติตรงนั้นก็ได้อะ เหตุผลมันมีทั้งนั้น ล่ะ มีเหตุผลที่เราจะชนะคะคานกัน ผู้ที่เป็นปัญญาชน เขาเป็นนักบริหาร เวลาเขาจะมาหา พระนี่ เขาต้องการหาพระที่ดี แล้วพระที่ดี เวลาเขาจะต้องการเอาพระออกไปใช้งานนี้ ถ้า เรามีเหตุผลที่ดีกว่าเขา นี่เขาออกไปนี้มันได้ประโยชน์อะไร ประโยชน์นั้นก็แหกกันไป ตามประสาโลก

แต่ประโยชน์ของพระมันมีนี่ ประโยชน์ของพระที่ต้องการความวิเวก ต้องการ ความสงบสัจ ต้องการเวลาที่ประพฤติปฏิบัติ นี่ประโยชน์ของพระก็ต้องการ แล้ว ประโยชน์ของโลกก็ต้องการ แล้วประโยชน์ของใครมีอำนาจมากกว่า ก็เอาสิ่งที่มีคุณค่า มากกว่านั้นเป็นตัวตั้ง ถ้าตัวตั้ง เขาแพ้ด้วยเหตุผลเขาต้องยอมรับ

ถ้ามีธรรมในหัวใจนี้สิ่งนี้มันชำระคะคานกันได้ มันมีการรักษากัน แต่ถ้ามันไม่มี ธรรมในหัวใจ เวลาเกิดเหตุการณ์ขึ้นมา เราจะจวนใจไปกับเขาหมดเลย เราไม่รู้จะเอา อะไรไปพูดกับเขา เพราะอะไร เพราะใจมันมืด นี่ใจมันมืดเห็นไหม พอใจมันมืดขึ้นมา นี้มันไม่เข้าใจอะไรเลย พอไม่เข้าใจอะไรจะทำอะไรมันก็กลัวไป แต่ถ้ามันเข้าใจอะไรหมด ในหัวใจนี้ หัวใจนี้ไม่มีเหลือบไม่มีในหัวใจเลย มันจะไปกลัวสิ่งใดล่ะ

ขณะที่ว่าความเข้าใจในธรรมนี้มันยังมีประโยชน์ขนาดนั้น แล้วความสุขในธรรม ล่ะ ความสุขที่เราเกิดขึ้นมา ร้อนๆๆ นี้ เอ้า ความร้อนมาจากไหน ความร้อนก็มาจาก ใจมันเราร้อนใจ แล้วใจมันเราร้อนนี่สิ่งนี้เป็นอากาศนี่ นี่คูสิโลกร้อน โลกร้อน ทาง วิทยาศาสตร์เขาบอกว่าโลกนี้จะร้อนไปเรื่อยๆ นี่พอมันโลกร้อนขึ้นมา มันจะมีอากาศ มันจะแปรปรวน นี่สิ่งที่แปรปรวนไปความเป็นอยู่ของคนจะลำบากขึ้นไปเรื่อยๆ นี่ถ้ามัน ลำบากขึ้นไปเรื่อยๆ มันก็ต้องอาศัยสิ่งที่เป็นการพวยงชีวิตของเขา เป็นการดำรงชีวิตของ เขา นี่มันต้องหาสิ่งต่างๆ มาบำบัดมากขึ้นไป

ชีวิตเรามันจะลำบากไปข้างหน้านะ เพราะคนมันมากขึ้น โดยธรรมชาติ นี่คูสิดู
อย่างไออุ่นของร่างกายเรา นี่มนุษย์ที่อยู่กันมากขึ้นมานี้ มันจะมีความร้อนออกมาจาก
ร่างกาย นี่ความร้อนนะคนเรา นี่สิ่งของเสียที่มันขับออกมาจากร่างกายนี้ ยิ่งเป็นพันๆ
ล้านคนนี้ออกมาเท่าไร วันหนึ่งใช้เท่าไร วันหนึ่งออกมาเท่าไร แล้วโลกมันจะอยู่ได้
อย่างไรละ โลกมันก็ต้องเป็นสภาวะแบบนี้อยู่แล้ว ในเมื่อมีการใช้สอยมาก

นี่มันเรื่องของโลก แล้วถ้าหัวใจละ นี่สิ่งนี้มันเป็นตัวพันธนูนะ สิ่งนี้มันเป็นการ
โลกเจริญ เมื่อก่อนนี่สิ่งต่างๆ อย่างเช่นเกษตรกรรม ทั่วโลกความเป็นอยู่คล้ายๆ กัน
เพราะว่ามันเป็นเรื่องของธรรมชาตินะ พอมีอุตสาหกรรมขึ้นมา ผลิตๆ ขึ้นมา นี่
อุตสาหกรรม แล้วอุตสาหกรรมการปฏิบัติมีไหม? อุตสาหกรรมธรรมะมีไหม?

นี่อุตสาหกรรมธรรมะมันก็มีพวกซิติ พวกอะไรพวกนี้ อุตสาหกรรมก็ปี่มออกมา
สิ แล้วมันไม่มีชีวิตใจ มันบอกกันไม่ได้ เราฟังนี่มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคนนะ ถ้าคนผู้
ปฏิบัติ พระเราเป็นผู้ปฏิบัติ ถ้าหุติ ถ้ามีอำนาจวาสนา สิ่งนั้นมันสะท้อนหัวใจนะ ฟัง
เทพฟังซิติมันสะท้อนใจ ฟังธรรมนี่มันสะท้อนใจ สะท้อนใจนี่เราก็มองโอกาสเห็นใหม่
นี่มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของผู้ฟังอีกต่างหากนะ ถ้าผู้ฟังมีสภาวะแบบนั้น

แต่ถ้ามาฟังสดๆ นี่ละ ธรรมะสดๆ มันออกมาจากใจนะ ออกมาจากปัจจุบันนี้ นี่
ปัจจุบันก็เหมือนกัน เหมือนอาหารร้อนๆ อุ่นๆ เลย เอาออกมาจากเตาที่มันมีรสชาติ
ต่างกันนะ แต่ว่าเก็บไว้จนเย็นซิดแล้วรสชาติก็ต่างกัน ก็ยังดียังเป็นอาหารยังมีความสนใจ
ยังเอาอาหารเลี้ยงชีวิตอยู่ หัวใจยังมีธรรมในหัวใจอยู่ มันยังเป็นประโยชน์กับมนุษย์
เหมือนกัน

แต่ถ้าปฏิเสธหมดเลย ไม่เอาสิ่งใดๆ เลย สิ่งใดก็ไม่เอาเลย นี่สิ่งนี้มันเป็นตักขุคต
สมัย นี่กิเลสมันล้ำๆ ล้ำสมัย นี่ทำอะไรนี่ ทำไม่ต้องมาทุกข์มายาก คำนี้สำคัญนะ เวลา
ปฏิบัติมันจะย้อนกลับมา “ทำไมต้องมาทุกข์มายาก?” เอ้า แล้วอยู่เฉยๆ มันทุกข์ยากไหม
ละ นี่เวลามันทุกข์ยากนี่ มันจะไปอยู่เฉยๆ ของมัน มันจะนอนตีแปดว่าสิ่งนั้นเป็น
ความสุขใจ ..มันเป็นความสุขไปไม่ได้ คนเราให้นอนเฉยๆ นี่นอนไม่ได้หรอก คนเรา
ให้อยู่เฉยๆ เป็นไปไม่ได้หรอก

นี่เวลานอนเฉย แล้วนั่งสมาธิก็อยู่เฉยๆ เหมือนกัน ทำไมมันทำไม่ได้ละ นั่งสมาธิ
ทำไมนั่งเฉยๆ ไม่ได้ อย่าให้กิเลสมันหลอกนะ เวลากิเลสมันหลอก นี่ทำไมต้องมาทุกข์
มายาก นี่ตรงนี้ล้มเลย เห็นไหมเวลาครูบาอาจารย์ท่านบอก สมัยอยู่นองผิอเห็นไหม
เริ่มต้นในพรรษา พระนี่ถือธุดงค์วัตรในวัดกันหมดเลย เวลาไปถึงพรรษา กลางพรรษา
ก่อนพรรษา หมด! ล้มหมด เลิกหมด นี่หัวใจมันอ่อนแอ มันสู้ไม่ไหว มันสู้ทุกข์ยากไม่
ไหว

แล้วเวลาบิณฑบาตมามันไม่ได้เข้ามาหรอ มันได้เข้ามาทั้งนั้นแหละ อาหารจะ
ได้มากได้น้อยก็แล้วแต่มันก็ได้มาทั้งนั้นละ นี่ดำรงชีวิตแค่นี้เอง ทำไมดำรงชีวิตไม่ได้
หรอ นี่เราอดอาหารยังอดได้เลย แล้วเวลามันอดไม่ได้นี่ นี่กิเลสมันเหยียบใครอย่างนี้จม
หัวเลย

ครูบาอาจารย์ถึงบอกว่าเป็นธุดงค์วัตรโดยคติกาลเลย ทุกคนต้องทำอย่างนั้น แต่
ทำอย่างนั้นไปมันก็อ่อนไป อ่อนไปเพราะว่าทุกอย่างมันเป็นระบบไง เพราะสิ่งใดต้องมา
ใส่กันหน้าวัดต่างๆ แต่ก็ยังดี ยังดีให้รู้จักเห็นไหม ให้มันมีการกระทำขึ้นมา ไม่ให้มันมี
แต่ตัวอักษรไง มันมีแต่ตัวอักษรนะ นี่ธรรมวินัยเป็นอย่างนี้ พวกภิกษุทำอย่างนี้

นี่จนชาวบ้านเขานินทานะ กราบพระไปโดยลูกชาวบ้านนี่ นี่แล้วถ้าทาง
วิทยาศาสตร์เห็นไหม คือพระอยู่ที่ไหน ก็เห็นคนเหมือนกันห่มผ้าเหลือง เขาพูดอย่างนั้น
นะ เห็นคนห่มผ้าเหลือง ไม่เห็นมีพระซักคน คนห่มผ้าเหลือง เขาว่ากันอย่างนั้น มัน
สมมุติไง จริงโดยสมมุติ เราจตุตถกรรม ในเมื่อเราอยู่ตตินี่นะ เราจะสร้างขึ้นมา เราเป็น
สงฆ์ เราเป็นสงฆ์โดยสมมุติก็จริงอยู่ แต่สงฆ์จริงๆ ไง สมมุติจริงกับสมมุติ เราต้อง
ประพฤติปฏิบัติ

นี่เขาจะบอกว่าคนห่มผ้าเหลืองก็เรื่องของเขา ในเมื่อจิตมันหยาบอย่างนั้น มันไม่
ยอมรับความเป็นจริง ถ้าเราเป็นพระขึ้นมาโดยความเป็นจริง แล้วเราประพฤติปฏิบัติ แล้ว
ถ้าเราเป็นพระจากภายใน ใครจะรู้กับเราว่าเป็นพระหรือไม่เป็นพระ

นี่ความเห็นของเขา ความดูถูกเหยียดหยามของโลก โลกมันเหยียดหยาม นี่เห็น
ไหม คนที่มาบวชพระนี่คนที่จนตรอก คนที่ไม่มีทางไป คนที่สิ้นไร้ไม้ตลก แต่เขาไม่
คิดเลยว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นกษัตริย์ นี่สละราชบัลลังก์ออกมาบวช

เลย ออกมาประพฤติปฏิบัติเลย นี่สิ่งที่เขาหากันอยู่นั้น เป็นสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติเสามาแล้ว แล้วสมัยพุทธกาลเห็นไหม กษัตริย์ออกบวชมหาศาลเลย

นี่เวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้วนี่ ถ้าเป็นความจริงนะ “สุขหนอ สุขหนอ สุขหนอ” สุขหนอสุขที่ไหนล่ะ? สุขที่มันไม่มีความกังวลใจ คนเรานะไม่มีความรับผิดชอบไว้บนบ่า ยังไม่รู้หรือว่าภาระรับผิดชอบมันทุกซ์ขนาดไหน แล้วยังไม่รู้ภาระรับผิดชอบขณะที่เราต้องแสวงหาสิ่งใดๆ มา ต้องป้องกัน ต้องรักษา ต้องปกป้อง เป็นผู้นำ

กษัตริย์รักษาประเทศชาตินี้ มันทุกซ์ขนาดไหน มันแบกประเทศทั้งประเทศเลย แล้วเวลามันปลดเปลื้องได้ วางได้ วางได้เฉยๆ นะ วางได้เราก็อาลัยอาวรณ์ ถ้าประพฤติปฏิบัติแล้วยังไม่ถึงที่สุดก็อาลัยอาวรณ์นะ เคยเป็นกษัตริย์ มีคนนับหน้าถือตา มาเป็นพระ ไม่มีใครดูแลเลยนะ มันจะออกรูปนี้ละกิเลสนี้

แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติ ทำลายจิตของเรา ทำลายความรู้สึก ทำลายภวาสวะ ทำลายหัวใจหมดแล้วนี่ มันว่างหมด แม้แต่ความรู้สึกจากภายในมันก็ไม่มีอะไรมาขัดแย้ง ความเป็นอยู่มันก็สุขสบาย นี่จะกิน จะเดิน จะขับ จะถ่าย มันสะดวกสบายไปหมดเลย เป็นกษัตริย์ทำอะไรไม่ได้เลย ต้องอยู่ในฐานะของกษัตริย์ นี่จะกินก็กินแบบกษัตริย์ จะถ่ายก็ถ่ายแบบกษัตริย์ เป็นกษัตริย์ต้องมีพิธีกรรม ต้องมีสถานะตลอดไปเห็นไหม แยกหัวโขน ทุกซ์ตายห่าเลย

นี่เวลาออกประพฤติปฏิบัติ ถึงที่สุดนะ “สุขหนอ สุขหนอ” เห็นไหม นี่มันจะเจอสถานะอย่างนี้ คืออำนาจวาสนาของแต่ละบุคคลที่เกิดมาเป็นกษัตริย์แล้วออกบวช เราไม่ได้เป็น เราไม่ได้เป็น เราเป็นมนุษย์นี่เราได้ออกประพฤติปฏิบัติ แต่มันยังมีโอกาสนะ มีโอกาสเพราะว่าครูบาอาจารย์เรายังมีอยู่นะ เหมือนกับเราเป็นไข้ เรามีหมอยู่เราควรจะตื่นตัว อย่างอนใจนะ อย่างอนใจ การนอนใจคือนอนจมอยู่กับกิเลส เราอย่างอนใจจะต้องขวนขวาย จะต้องตื่นตัวตลอดเวลา

สัตว์ป่าเห็นไหม สัตว์ป่ามันอยู่ของมัน มันไม่มีใครดูแลมันนะ มันต้องรักษาตัวมันเองตลอดเวลา เก้ง กวางนะ เวลามันจะกินอะไรมันเหลียวซ้ายเหลียวขวา มันจะอึดท้องแต่ละอึดท้องนี่มันเอาชีวิตมันเข้าแลกตลอดเวลา เผลอมันก็โดนฆ่านะ นี่มันยังต้องตื่นตัว รักษาตัวมันขนาดนั้นนะ

เราเป็นภิกษุ เราไปหาครูบาอาจารย์ตลอดเลย ภิกษุผิวบางๆ นะ บาดเดี๋ยวก็ขาดนะ ผิวหนังเราเนี่ยแค่บาดเดีวนะ ผิวบางๆ อย่างนี้ต้องรักษาให้ดีนะ เห็นไหม นี่ถ้าครูบาอาจารย์ท่านเป็นภิกษุ ท่านเป็นครูบาอาจารย์ของเราเนี่ยท่านจะเห็น เพราะอะไร? เพราะแต่ละภิกษุ พระเราแต่ละองค์ จะเริ่มตั้งแต่พรรษาขึ้นมาเนี่ย เราจะผ่านทุกข์ผ่านยาก

ครูบาอาจารย์เราบอกเลยเนี่ยเข้าสู่สังคม สังคมนี้อะไรก็ได้เข้ามาแล้ว ได้เห็นมาแล้ว เห็นไหม พระเนี่ย พระเนี่ยสังคมสูงขนาดไหน เขาก็ต้องมีพิธีกรรมให้พระทุกอย่าง แล้วแต่เขาจะศรัทธา ใครศรัทธาฝ่ายไหน ใครอยากจะทำใคร เขาก็หาพระไปทำพิธีกรรมของเขา เพราะเป็นชาวพุทธด้วยกัน ผ่านสังคมอย่างนั้นมานี้ แล้วพระเล็กพระน้อยเนี่ยได้สัมผัสมานี้ โดดขึ้นมา.. โดดขึ้นมา..

เราก็เหมือนกัน นี่เราบวชแล้ว เราเป็นภิกษุแล้วเนี่ยถึงให้ตื่นตัว ตื่นตัว ตื่นภัย ตื่นทุกข์ อย่าง แล้วภัยข้างนอกภัยข้างใน ภัยข้างนอกเนี่ย ทุกคนก็ช่วยเหลือเจือจานกันได้นะ ภัยจากข้างนอกเนี่ย ปัจเจกเครื่องอาศัยดูแลกันได้ เจ็บไข้ได้ป่วยดูแลกันได้ ทุกอย่างดูแลกันได้ ภัยข้างในเนี่ยน่ากลัวมาก

ภัยข้างในเนี่ยเวลามันท้อถอย เวลามันไม่สู้ เวลามันคอตกเห็นไหม นี่ทุกข์มาก ครูบาอาจารย์เทศน์ว่าการ พยายามหลุดกระซากขนาดไหน มันก็อันตู้ มันมีดแปดด้าน มันไม่ยอมไป แต่ถ้าเวลามันมีกำลังขึ้นมาเนี่ย เราจะประพฤติปฏิบัติกันอยู่เนี่ย จิตใจยังสคดใต้อยู่เนี่ย นี่ตั้งสติไว้ ชำนาญในวสี นี่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเนี่ยชำนาญในวสี ชำนาญในเหตุนะ เราชำนาญในเหตุ ข้อวัตรปฏิบัติเนี่ยมันมีกุศลมากนะ

กุศลฟังสิ กุศลคือความดี เราทำข้อวัตรปฏิบัติเนี่ยมันมีเครื่องอยู่ คนเขามีเครื่องอยู่นะ รถถ้ามันอยู่บนถนนนะมันวิ่งไป รถถ้ามันตกถนนนะ เวลาน้ำป่ามันมามันพัดรถนี้ตกลงไปในเหวนะ ในที่ลุ่มนี่รถนี้จมน้ำไปเลยเห็นไหม ชีวิตนี้เราอยู่บนถนนหนทาง เหมือนกับอยู่บนข้อวัตรปฏิบัติไงมันจะมีถนนหนทางไป นี่ข้อวัตรปฏิบัติสำคัญตรงนี้ไง ถ้าอย่างไรมันเป็นเครื่องอยู่ เครื่องอยู่คือว่าเรายังดำเนินไปได้

รถอยู่บนถนนมันยังวิ่งไปได้เลย มันมีเป้าหมาย มันมีปลายทาง นี่ก็เหมือนกัน ทำข้อวัตรปฏิบัติ ถ้าเรามีข้อวัตรปฏิบัติกับเราเนี่ยมันเป็นเครื่องอยู่ อย่าให้เศร้าหมอง จิตนี้เศร้า

หมองนะ ถ้ามันลับสน มันซบซ้อนในใจนี้ จิตนี้เศร้าหมอง จิตนี้ผ่องใส ผ่องใสเพราะมัน มีการขยับเขยื้อน มันมีการถ่ายเท การทำข้อวัตรนี้มันมีการถ่ายเท

ทำข้อวัตรปฏิบัติมันมีกุศลมาเพราะอะไร เพราะนี่สมบัติของสงฆ์ เราเอาของสงฆ์ มาใช้นี้ ถ้าเราไม่เก็บ เวลาเราจากไปเห็นใหม่ เตียง ตั่ง เอาออกมากางใช้ ถ้าจะเดินทางนี้ นะ ไม่เก็บเข้าที่เป็นอับติปาจิตตีย์ เห็นใหม่ ของของสงฆ์นี้ เราใช้แล้วไม่เก็บนี้มันเป็น อับตินะ ถ้าเป็นอับตินี้ เราทำของเรานี้ เพื่อประโยชน์กับเราเห็นใหม่ ปลูกขึ้นนี้ ต่างๆ ขึ้นนี้เห็นใหม่ เราเอาน้ำมันมาดูแลรักษา รักษาของใคร? รักษาของสงฆ์

คูตี เวลาเขาใช้ของสงฆ์นี้เป็นเปรต เอาสิ่งของสงฆ์ไปเป็นเปรต เราเป็นสังฆะ เป็นสงฆ์อยู่แล้ว แล้วของของสงฆ์ เราดูแลของสงฆ์เพื่อ! เพื่อเรา เพื่อความสะอาด เพื่อ ความเป็นไปของอาวาส ใครเข้ามาในวัด เห็นแล้วเขาก็ชื่นใจ ผู้ที่ไม่ศรัทธาก็จะศรัทธา ผู้ ที่ศรัทธาอยู่แล้ว เห็นแล้วก็ชื่นอกชื่นใจ

ภิกษุจะสอนเขา สะอาดมาจากภายนอก ศีลของเราสะอาดบริสุทธิ์ก่อน เราถึงจะ ไปสอนเขาให้สะอาดบริสุทธิ์เหมือนเรา ความเป็นอยู่ของเราก็สะอาดบริสุทธิ์ เรารักษา ของๆ เรา นี่ข้อวัตรปฏิบัติทำให้จิตเราตื่นตัว ให้จิตเรานี้ กุศลมันเกิดไปเรื่อยๆ นะ ใครทำ อะไรก็ได้ อย่างนั้นนะ ไม่ทำอะไรนะก็อันต้อยอย่างนั้น

แต่กิเลสมันบอกเลยนี้เป็นคนได้เปรียบ เป็นคนสะดวกสบาย มันได้เปรียบ ได้เปรียบโดยกิเลสเหยียบหัวไวนะ แล้วมันก็เศร้าหมอง เศร้าหมองสิ เพราะอะไร เพราะ มันอับเฉาไง อับเฉา นั่นก็ไม่ได้ทำ นี่ก็ไม่ได้ทำ จะทำอะไรก็เก้อๆ เจินๆ เห็นใหม่ นี่สิ่งนี้ เราทำของเรา อย่าพยายามจ้านกับมัน อย่าไปยอมแพ้กับมัน

นี่การเคลื่อนไหว การกระทำของเราเนี่ยเหวี่ยงทั้งนั้นเลย สิ่งทุกอย่างได้มาจากเหวี่ยง ได้มาจากพลังงานเราทั้งนั้นละ นี่แล้วยังได้เหวี่ยง คูตินักกีฬาขนาดไหน นักกีฬาแชมป์ โลก แชมป์อะไรขนาดไหน เขาฝึกซ้อมตลอดเวลาเนาะ เขาได้เหวี่ยงมามากกว่าเรามาก เวลา แชมป์โลก เห็นใหม่ เวลาเขาจะป้องกันแชมป์นี้ ต้องลงนวมแรก ๑๒๐-๑๓๐ ยก นี่ ประมาณนั้นเลย ถ้าต่ำกว่านั้นแล้วนี่การขึ้นไปป้องกันต้องมีอันตรายเสียมากแล้ว ถ้าการ ซ้อมถึงจุดของเขา อันตรายเสียก็น้อยลง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีข้อวัตรปฏิบัติ เราเสียเหงื่อไป เรามีการประพฤติปฏิบัติไป นี่มันได้เสียออกไป เหมือนกับเราซ้อมใจ แต่ถ้าเวลามันวิปัสสนาขึ้นมา กุศลมันเกิดขึ้นมานะ ทุกอย่างมันเป็นธรรมนะ เวลาพระจะไปตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ นี่วิปัสสนาไปแล้วติดขัดในหัวใจ เดินไปตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพอดีเกิดฝนตกเห็นใหม่ ฝนตกขึ้นมา น้ำจากชายคาลงมาเป็นแพเลย แล้วน้ำจากข้างบนตกลงมาเป็นจุดเป็นต่อม เป็นฟองอากาศ

นี่จิตมันมีปัญหา มันวิปัสสนาอยู่แล้ว พอไปเจออย่างนั้นนี่ นี่ถ้าจิตมันมีคุณสมบัติ มันมีธรรม มันเห็นสิ่งใดมันเป็นประโยชน์นะ ถ้าจิตเป็นธรรม เห็นอะไรนี่มันจะเป็นธรรม มันจะย้อนกลับมาดูตัวเรา แล้วมันจะละเอียดใจใจ ถ้าจิตของเราไม่เป็นธรรมนะ มองอะไรไม่เป็นธรรมเลย มองอะไรนะ แล้วจิตถ้าจิตมันเสื่อมถอยนะ

คนเรานะเวลามันพ่ายแพ้ จิตมันพ่ายแพ้ มันจะละเพศนะ มันจะออกมา เราจะไปปลุกข้าวบนเมฆก็ได้ จะทำอะไรนี่มันจะสร้างวิมานในอากาศได้หมดเลย แล้วมันจะชวนให้เราออกไปตลอด นี่เวลาเราจะออก ออกไปไหน ก็ออกไปเป็นคฤหัสถ์ใจ แต่ถ้าจิตมันส่งเสริมขึ้นมาะ สิ่งนั้นนี่ โลกเขาเกิดตายเกิดตายนะ เราขึ้นมาเป็นนักรบแล้วนี่ เรา จะถอยอย่างไร

เวลาพระสึกเห็นใหม่ ชะยันโต ชะยันโต มันจะชะยันโตไปไหน มันแพ้กัย มันออกไปรับรู้อย่างนั้น มันจะไปชะยันโตมันชนะอะไร มันชนะมารมาจากไหน มันแพ้ตลอดเลย แต่เวลาเขาชะยันโต ชะยันโตเป็นผู้ชนะต่างหากละ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราเข้มแข็งของเรา เราจะเอาชนะตัวเราเอง เราต้องเข้มแข็งนะ นักรบเห็นใหม่ นี่ลงอุโบสถ เห็นใหม่ เพื่อความสะอาดของสังฆะ เพื่อสงฆ์ของเราเห็นใหม่ เราจะช่วยเหลือกัน เราจะเจือจานกัน เราจะทำให้ศาสนานี้มีเกียรติยศ เป็นเกียรติของศาสนาเลยนะ

เพราะเกียรติศาสนานะ สัมมาทิฐิ ความเห็น สัมมาสังกัปป เป็นสัมมา เป็นความเห็นถูกต้อง เป็นการกระทำที่ถูกต้องเห็นใหม่ มันจะทุกข์ มันจะยาก มันจะลำบากแน่นอน การทำงานของโลกเขาก็ทุกข์ยาก เขาก็ลำบากเหมือนกัน นี่ทำงานของสงฆ์ไ้ทำงานของสงฆ์ไซ้ใหม่มันบีบคั้นเข้ามา บีบคั้นในความรู้สึกใจ เราจะขยับอะไรมันก็มี

ธรรมวินัยเป็นที่บัญญัติไว้ น้ำมันเป็นกรอบ มันจะบีบคั้นไม่ให้จิตเราออกไปข้างนอก มันจะมีกรอบของมันอยู่

นี่ถ้าเข้ามาแล้ว พระในสมัยพุทธกาลเห็นไหม นี่ว่าจะสึก นี่อะไรก็ผิดไปหมดเลย ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “รักษาศิลข้อเดียวได้ไหม”

“ได้ครับ” รักษาใจเห็นไหม รักษาใจไว้ รักษาศีลข้อเดียว เพราะอะไร เพราะกิเลส มันมาหลอกใจ

นี่ผิดไปหมด อะไรก็ผิดไปหมด มันไม่ผิดมันก็กังวลให้ผิดใจ มันไปคิดไว้ก่อนว่า ใอันนั้นก็ผิด ใอันนั้นก็ผิด ทั้งๆ ที่ยังไม่ทำอะไรเลยมันก็ว่าผิด แต่ในวินัยบอกเลยนะถ้าถึงเล สงสัยไม่ให้ทำ ถ้าผิดเพราะความลังเล ผิดเพราะความสงสัยไม่ควรกระทำเลย แต่นี้กิเลส มันพาสงสัยไง นี่เราถึงต้องศึกษาให้เข้าใจ แล้วไม่ต้องสงสัย

ความผิดพลาด ความพลั้งเผลอเพราะเราขาดสติ อันนี้มันปลงอาบัติเอา ปลงอาบัตินะ จะไม่ให้ผิดพลาดไปเลยน้ำมันเป็นไปได้ที่ไหน ความคิดนี้มันมีอยู่แล้ว เพราะมันมีกิเลสในหัวใจ แต่! แต่เราไม่ให้กิเลสมันชักนำใจ ไม่ให้มีความผิดพลาดซ้ำแล้วซ้ำเล่า ฝึกที่รับปลงอาบัติ สิ่งนั้นเพราะมันมีเจตนา เพราะรู้แล้วจะไม่ทำอีก รู้แล้วไม่ทำอีก นี่คัดแปลงตนมาตลอด

คนคัดแปลงอย่างนี้เหมือนต้นไม้ไง ต้นไม้นี้ถ้าเรากำมัน เราย่นมันให้คั้น ต้นไม้เราดูแลดี ต้นไม้ต้องโตได้ จิตก็เหมือนกัน ธรรมและวินัยนี้ค้ำไว้ ค้ำโพธิ์ ค้ำโพธิ์ โพธิ์โพธิ์เห็นไหม โพธิ์คือหัวใจ ถ้าค้ำขึ้นมาได้ โพธิ์คือปัญญา ปัญญามันใคร่ควรขยันขึ้นมาได้ นี่ชีวิตมันจะราบรื่น ชีวิตจะดีงาม

นี่ความเข้าใจอย่างนี้ มีหลักมีเกณฑ์อย่างนี้ ถึงจะเป็นภิกษุ ถึงจะเป็นความสะอาดบริสุทธิ์ของใจ ถ้าเป็นความสะอาดบริสุทธิ์ของใจนี้ ก้าวเดินขึ้นไปนี่ ศีล สมาธิ ปัญญา เกิดขึ้นมาที่ อยู่ที่อำนาจวาสนาที่ใครจะทำได้มากได้น้อย

ศีล สมาธิ ปัญญานะ ปฏิบัติบูชา ปฏิบัติบูชาแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกกับพระอานนทนะว่า “อานนทฺ์ เธอบอกเขาเถิด อย่าให้เป็นอามิสบูชาเลย” นี่ที่โลก

เขาทำกันนี่เป็นอามิสบูชาหมดเลย แต่เขาพยายามอยากจะประพฤติปฏิบัติกัน อยากประพฤติปฏิบัติกันก็หาครูหาอาจารย์ หาสถานที่ ถ้าเขาไปเจอครูบาอาจารย์ที่ถูกต้อง ไปเจอครูบาอาจารย์ที่ขึ้นมาขึ้นมา ก็เป็นบุญกุศลของเขา

ถ้าเขาไปเจอครูบาอาจารย์ที่เป็นฤๅษีชีไพร ปฏิบัติเป็นสักแต่ว่า ทำอะไรไปอย่างนั้นนี่ เป็นฤๅษีชีไพร ก็อำนาจวาสนาของเขา เพราะเขาชอบของเขา เขาพอใจของเขา เขามีบุญมีกรรมต่อกันก็เรื่องของเขา แต่เรื่องของเราเนี่ยเอาตัวรอดให้ได้ก่อน เอาตัวรอดให้ได้ นะ อัดตา หิ อัดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนรักษาตนเองได้ แล้วตนนี้จะช่วยเหลือเขาแน่นอน

ต่อไปนี่ภิกษุจะแบบว่าพรรษามากๆ ขึ้นนี่มันจะน้อยของคัลลงเห็นไหม แล้วนี่ดูชาวโลกที่เขาต้องหาที่พึ่งๆ นี่ นี่เขารอพึ่งอาศัยทั้งนั้นล่ะ เพียงแต่ว่าเราอาศัยตัวเราได้หรือยัง เราตั้งหลักตั้งฐานของเราได้หรือยัง ถ้าเราตั้งหลักตั้งฐานของเราได้แล้วนี่ นี่คนนี้จะรอให้แบกรับภาระเป็นมหาศาลเลย ทุกคนรออาศัยนะ

ดูเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ นี่ภิกษุ ๖๑ องค์ เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นทิพย์ และบ่วงที่เป็นโลก บ่วงที่เป็นโลกคือบ่วงเรื่องโลกๆ ต่างๆ บ่วงที่เป็นทิพย์ที่ว่าเกิดตายในวัฏฏะ พ้นจากบ่วงทั้งหมดแล้วนี่ ไปอย่าซ้ำทางกัน เพราะว่าโลกนี้เราร้อนนัก เขาต้องการคนพึ่งพาอาศัย แม้แต่พระไม่ให้ซ้อนทางกันเลย มันเสียบุคคลากร

แล้วในปัจจุบันนี้มันยิ่งกว่านั้นอีก นี่ภิกษุเป็นพระอรหันต์ ๖๑ องค์ แล้วเดี๋ยวนี้ภิกษุนี้มันมีกึ่งองค์ มันมีอย่างไร นี่เราพยายามรักษาของเรา เพราะอะไร เพราะเราเป็นภิกษุด้วยคนหนึ่ง เราเป็นภิกษุได้องค์หนึ่งนะ เราเป็นพระโดยสมมุติแน่นอน

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย นี่พื้นฐานเราได้เปรียบเขามหาศาลเลย เพราะเรามีเครื่องมือพร้อม เราเป็นภิกษุ ศีล ๒๒๗ นี่จริงโดยสมมุติเลย พร้อมเสมอเลย ถ้าเราทำขึ้นมา นี่เราจะเป็นอย่างหนึ่งที่สั้นจากกิเลส เพราะกิเลสมันอยู่ที่ใจ เหมือนกับสิ่งสกปรกอยู่บนภาชนะ เราชำระล้างภาชนะ ความสกปรกจากภาชนะนั้นออกไป ภาชนะนั้นก็สะอาด

ใจก็เหมือนกัน ใจเรานี้มันมีกิเลสอยู่ ทุกคนรู้อยู่ กิเลสคือความคับแค้นใจ เราไม่เคยอัดอั้นตันใจ คับแค้นใจบ้างเลยเหรออ นั่นละกิเลส แล้วถ้าเราใช้ปัญญา เราใช้วิปัสสนา เราใช้สมาธิเข้าไปชำระล้างมัน แล้วสิ่งที่ความอัดอั้นตันใจต่างๆ มันโดนชำระออกไปนี่ สิ่งนี้มันสะอาดได้ นี้อยู่ที่ไหน ก็อยู่ที่ใจของเรานี้เห็นไหม ถ้าเราทำสิ่งนี้ได้ขึ้นมา เราก็เป็นภิกษุองค์หนึ่ง ตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เผยแพร่ธรรม อย่าไปซ่อนทางกัน ให้เป็นประโยชน์กับโลกเขา ให้เป็นประโยชน์กับเราก่อน

เราพยายามสร้างนะ สร้างให้เป็นประโยชน์กับเรา แล้วเราจะได้รับใช้ เราจะได้ดูแลโลก เราจะได้เป็นเกียรติกับศาสนา เป็นเกียรติกับศาสนานะ เพราะชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันไง สถาบันศาสนา แล้วมีบุคลากรที่ขับเคลื่อนให้ศาสนาออกมาเป็นสิ่งที่โลกเขาได้พึ่งอาศัยไง

สิ่งนี้จะ เป็นเกียรติกับศาสนา เราเป็นคนหนึ่งที่จะเป็นเกียรติกับศาสนาหรือไม่ เป็นเกียรติ นี่เราต้องพยายามทำของเรา เราต้องมีความอดทนของเรา เราพยายามค้นคว้าของเรา มีความสุขของเรา ก่อน เราจะรู้ว่าเราได้ชำระกิเลสไปมากน้อยแค่ไหน ถ้ามากน้อยแค่ไหน เราจะรับผิดชอบสังคมได้มากน้อยแค่ไหน เราจะรู้กำลังของเราตลอดไป ถ้าคนๆ นั้นยังเป็นสัมมาทิฐิ ความเห็นที่ถูกต้อง เพื่อประโยชน์กับเราก่อน แล้วจะเป็นประโยชน์กับโลก เอวัง